

USE OF GRAMMATICAL CASES

Gen – Koho? Čeho?

1. verbs:

ptát se/zeptat se, (z)účastnit se soutěže etc., bát se = mít strach z, všimat si/všimnout si, vyvarovat se, zbavit (se) strachu, vážit si zdraví etc., dočkat se konce etc.

Remember!

Zeptám se kamarádky. × Zeptám se na tu zkoušku. (Acc)

Bojím se tatínka. × Bojím se o tatínka. (Acc)

Napiju se vody. × Vypiju vodu. (Acc)

Najím se pizzy. × Sním pizzu. (Acc)

Naobědvám se pizzy. = Poobědvám pizzu. (Acc)

2. prepositions: **od, do, u, z, blízko, vedle, kolem, uprostřed, podél, podle, bez, kromě, místo, včetně, během/za, ohledně, pomocí, prostřednictvím**

Remember!

Jdu do školy. × Jdu na fakultu. (Acc)

Jedu do Česka. × Jedu na Slovensko. (Acc)

během deště, za deště = při dešti (Loc)

během dne = přes den (Acc) = ve dne (Loc)

3.

bolest hlavy, vyšetření mozku, operace kýly, odběr krve, rakovina prsu, zánět jater, zápal plic, odstranění zubního kamene, krvácení dásní etc.

4. after:

- 5 and more

Remember!

Na patře je (bylo) pět pokojů. × Na patře jsou (byly) dva pokoje. (Nom)

Mám pět strýců. × Mám dva strýce. (Acc)

- *půl* (v půl druhé), *čtvrt* (čtvrt kila másla), *mnoho/moc/hodně* (Nemám moc času.), *dost, většina, málo/trochu, několik, pár*

- *něco, nic* (nic nového), *co*

- *kousek* (kousek dortu), *krabička, láhev* (láhev minerálky) etc.

- *metr, litr, kilogram* = kilo, *dekagram* = deko, *decilitr* = deci etc.

- *Kolikátého? Kdy?* (no preposition) *Kolik?*

Observe!

Mám narozeniny čtvrtého prosince/dvanáctý. Kolik máte let/roků?

Dat – Komu? Čemu?

1. verbs:

rozumět, (po)děkovat, (po)blahopřát = (po)gratulovat, věřit, důvěřovat, (za)telefonovat, pomáhat/pomoc, předcházet, vyhýbat se/vyhnout se, zabránit

Remember!

Musím kamarádce poděkovat. × Poděkoval jsem za pomoc. (Acc)

Věřím ti. × Věřím v to. (Acc)

Omlouvám se ti. × Omlouvám se za pozdní příchod. (Acc)

Směje se mi. × Směje se na mě. (Acc)

Mává mi. × Mává na číšníka. (Acc)

Rychle se přizpůsobil nové situaci = Rychle se adaptoval na novou situaci (Acc).

2. prepositions: **k, proti, naproti, kvůli, díky, vůči**

hodit se k, přičichnout si = přivonět si k, jít k lékaři, užívat lék proti bolesti v krku

Observe!

Poradna slouží i vašim pacientům. × Pinzeta slouží k manipulaci s drobnými předměty.

To zrcátko patří mně. × Patří k nejlepšímu stomatologům ve městě.

Pogratuloval mi k ukončení studia.

Remember!

Jdu ke kamarádovi. × Jdu za kamarádem. (Instr)

Víte, jak se chránit proti nákaze? = Víte jak se chránit před nákazou? (Instr)

3. Observe!

Ten herec se mi líbí. Chutná mi vanilková zmrzlina. Je mi líto, že...

Je mi špatně. Je mi horko. Je mi smutno = Jsem smutný. *Je mi smutno po rodině.*

= *Stýská se mi po rodině* (po + Loc). = *Chybí mi rodina. Vadí mi kouř. Je mi 23 let/roků. Zdá se mi, že... Zdálo se mi, že... To se mi hodí. Sluší ti to. Dám ti vědět.*

Jsem ti vděčný. Co je Vám? Jak je Vám? Půjdu jim naproti.

Some verbs are complemented by two objects – the direct object is expressed by the accusative, the indirect object is expressed by the dative:

Maminka mi poslala balík. Ukázal mi město. Přinesl/Přivezl/Dovezl mi pizzu.

Řekni mi to, prosím. Můžete mi to vysvětlit? Co mi poradíte? Zvýšili mi plat.

Můžete mi to zopakovat? Promiň mi to, prosím. Zubař mi vytrhl zub.

Ošetřili/vyčistili/vydezinfikovali mi tu ránu. Půjčím ti to. Vrátím ti to zítra. Přiju ti hodně štěstí! Prodám ti ten mobil. Věnuju ti svoje poznámky. Předepíšu ti ten nový lék. Co vám můžeme nabídnout? Navrhnu vám středu odpoledne.

Doporučuju vám jógu. Uděláme vám rentgen. Změřím vám teplotu. Vezmu vám krev. Odstráním vám zubní kámen. Prohmatám vám krk.

Vyšetřím/Prohlédnu/Zkontroluju vám chrup. Zavedeme vám sondu. Co jí mám dát/darovat k narozeninám? Koupím jí květiny. Poskytl jí první pomoc.

Nahradili/vyměnili jí kyčelní kloub. Zmírnili/Utlíšili jí bolest. Napíšu mu e-mail.

Diagnostikovali mu ADHD. Stanovili mu diagnózu. Lékař mu nařídil dietu.

Provedli mu malý zákrok. Snížíme mu dávkování. Zajistili/sledovali/monitorovali mu životní funkce. Operovali/Transplantovali mu srdce.

USE OF GRAMMATICAL CASES

Acc – Koho? Co?

1. verbs:

mít (rád), milovat, nenávidět, nesnášet, ohrožovat/ohrožit, znát, vědět, umět, potřebovat, používat/použít, chtít, pít, jíst, snídat, obědovat, večeřet, (u)vařit večeři, uklidit pokoj, ochutnat polévku etc., (u)vidět, poslouchat, (u)slyšet, navštěvovat/navštívit, potkat, poznat, pozvat, slavit, hledat, najít, uložit, stáhnout, plnit, řídit, překvapit, nosit, nést, opravovat, žvýkat, zapnout, vypnout, zavírat /zavřít, ot(e)vírat/otevřít, řešit, založit, rušit; regulovat, organizovat, preferovat, aplikovat, analyzovat, tolerovat, akceptovat, kontaktovat, respektovat; přijmout, transportovat, pozorovat pacienta; (z)redukovat, omezit cukr etc.; dostat chřipku etc., prodělat nemoc etc., držet dietu, absolvovat vyšetření etc., podstoupit operaci etc., zvážit operaci, sterilizovat jehlu, cítit bolest etc., zvednout ruku etc., ohnout loket etc., pokrčít koleno etc., natáhnout nohu etc.

Observe!

číst (si) knihu, objednat (si) pizzu, (za)rezervovat (si) pokoj, mýt (si) = umývat (si) ruce, vyhrnout (si) rukáv etc., vyplachovat/vypláchnout (si) ústa, poranit (si) koleno etc., zranit (si) loket etc., vykloubit (si) rameno etc., vyvrtnout (si) kotník, zlomit (si) ruku etc.

Remember!

Zavolám dalšího pacienta. × Zavolám tomu pacientovi. (Dat)

Chtěl bych potkat Ronalda. = Chtěl bych se potkat s Ronaldem. (Instr)

Co tě trápí? = Čím se trápíš? (Instr)

2. prepositions: **pro, přes, skrz, na, za, po, o, mimo, v** (e.g. days of the week)

*(za)volat **na**, jít **na** kontrolu etc., ptát se **na**/zeptat se **na**, (po)dívat se **na**, zvyknout si **na**, koncentrovat se **na**, myslet **na**, spoléhat (se) **na**/spolehnout se **na**, těšit se **na**, zlobit se **na**, lehnout si **na** záda etc., neslyšet **na** jedno ucho, nevidět **na** pravé oko, věřit **v**, (po)děkovat **za**, být vdaná / vdát se **za** spolužáka, zajímat se **o**, (po)starat se **o**, pečovat **o**, pokusit se **o**, snažit se **o**, (po)prosit **o**, (po)žádat **o**, strachovat se **o** = bát se **o***

Observe!

*Čeká dítě. × Čeká **na** dítě.*

*Zapomněl doma klíče × Zapomněl **na** test.*

*Připravil (si) snídani × Připravil se dobře **na** zkoušku.*

*Rád hraje fotbal. × Hraje **na** klavír.*

*Sestra zaregistrovala pacienta. × Zaregistrovala se **na** zkoušku.*

*Zaplatil oběd. × Zaplatil **za** mě.*

*Bojoval **o** život. × Bojoval **za** svobodu.*

*Nepamatuju si to. = Nepamatuju se **na** to. = Nevzpomínám si **na** to.*

Remember!

*Musím se přihlásit **na** zkoušku. × Musím se odhlásit ze zkoušky. (Gen)*

*Myslím **na** přítelkyni. × Co si myslíš o mé přítelkyni? (Loc)*

*Jdu **na** zkoušku. × Byl jsem **na** zkoušce. (Loc)*

*Má vlasy **po** ramena. × Je mi smutno **po** příteli. = Stýská se mi **po** příteli. (Loc)*

***na** podzim × **na** jaře (Loc), **v poledne** × **v** noci (Loc), **v pondělí** × **v** červnu (Loc)*

***za** týden × **za** deště (during the rain) (Gen) × **za** mnou (Instr)*

3. Observe!

*To **mě** baví. To **mě** zajímá. To **mě** mrzí. Co **vás/tě** bolí/trápí/zlobí?*

příští středu, minulou sobotu etc

Loc – O kom? O čem?

1. verbs with prepositions:

*mluvit **o**, psát **o**, číst **o**, slyšet **o**, přemýšlet **o** = uvažovat **o**, myslet si **o**, informovat (se) **o**, vědět **o**, diskutovat **o**, snít **o**, pochybovat **o**, chodit **o** holi, chodit **o** berlič, záležet/záviset **na**, toužit **po***

2. prepositions:

*After the question „Kde“? **v, na, po** (Cestoval jsem **po** Francii.)*

*After the question „Kdy“? **v** (e.g. months), **po, při, o** (o víkendu, o prázdninách), **na** (na jaře)*

Observe!

ve dne, v noci × o půnoci

*Záleží **na** ní. × Záleží mi (Dat) **na** ní.*

Remember!

po zkoušce × po dobu (Acc)

*Domluvili jsme se **na** dovolené **v** Řecku. × Domluvila jsem se s kamarádkou. (Instr)*

Instr – Kým? Čím?

1. verbs and constructions:

stát se, infikovat (se) = nakazit (se) chřipkou etc., onemocnět chřipkou etc., trpět silnou bolestí etc., pohnout nohou etc., hýbat rukou etc., vyšetřit pacienta endoskopem etc., léčit chřipku Paralenem etc.; zabývat se umělou inteligencí etc., proslavit se novou metodou etc. = být známý, slavný tou novou metodou, být tím překvapený, fascinovaný, nadšený etc.; jet metrem etc., psát tužkou, levou rukou etc.

Remember!

(Za)platí mobilem. × (Za)platí přes QR kód. (Acc)

2. prepositions: **s(e), nad, pod, před, za, mezi**

*seznámit se **s**, setkat se **s**, spojit se **s**, mluvit **s** = bavit se **s**, manipulovat **s**, souhlasit **s**, souviset **s**, být spokojený **s**; počítat **s** tím, chodit **se** spolužákem, být ženatý / oženit se **se** spolužačkou*

Observe!

WHO varovala státy před pandemií. Začalo to bolet před dvěma dny.

*Jdu večer **za** kamarádem. Podařilo se jí **nad** nemocí zvítězit. Zůstane to mezi čtyřma očima.*

Remember!

*stát, ležet, sedět, viset, být + **nad, pod, před, za, mezi** × postavit, položit, posadit, pověsit, dát, podívat se + **nad, pod, před, za, mezi** (Acc)*

*Auto stojí **před** domem. × Dám auto **před** dům. (Acc)*